

“ЕЛХИМ – ИСКРА” АД

Финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019

Бележки към финансовия отчет

	Стр.		Стр.
1. Статут и предмет на дейност	6	16. Търговски и други задължения	28
2. База за изготвяне	6	17. Приходи	29
3. Функционална валута и валута на представяне	7	18. Други доходи	30
4. Приблизителни оценки и преценки	7	19. Финансови разходи / приходи	30
5. Значими счетоводни политики	8	20. Балансова стойност на продадени активи	31
6. Машини, съоръжения и оборудване	22	21. Разходи за материали	31
7. Нематериални активи	23	22. Разходи за външни услуги	31
8. Нетекучи финансови активи	23	23. Разходи за наети лица	32
9. Материални запаси	24	24. Други разходи за дейността	32
10. Търговски и други вземания	25	25. Капитализирани разходи	32
11. Пари и парични еквиваленти	25	26. Данъци	33
12. Собствен капитал	26	27. Доход на акция	34
13. Провизии	26	28. Финансови инструменти	35
14. Задължения при пенсиониране	27	29. Сделки със вързани лица	39
15. Безвъзмездни средства от държавата	28	30. Отчитане по сегменти	40
		31. Условни задължения и поети ангажименти	40
		32. Събития, настъпили след датата на отчетния период	40

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

“Елхим - Искра” АД е регистрирано в Търговския регистър на Агенция по вписванията. ЕИК по Булстат 112013939. “Елхим - Искра” АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа. Седалището и адресът на управление са в град Пазарджик, ул. „Искра” № 9; тел.: 034/44 45 48, факс: 034/44 34 38; e-mail: office@elhim-iskra.com, електронна страница в интернет: www.elhim-iskra.com.

Към 31.12.2019 год. капиталът на “Елхим - Искра” АД е в размер на 25,108,410 лв (двадесет и пет милиона сто и осем хиляди четиристотин и десет) лева, разделен на 25,108,410 (двадесет и пет милиона сто и осем хиляди четиристотин и десет) поименни акции с номинална стойност един лева всяка.

„ЕЛХИМ – ИСКРА” АД е част от икономическата група на „Стара планина холд” АД. Мажоритарен акционер в дружеството е „Стара планина холд” АД, притежаващ 51.40 % от капитала на дружеството.

“Стара планина холд” АД е холдингова компания със седалище и адрес на управление в град София, ул. „Фредерик Жолио Кюри” № 20, ет. 9, с предмет на дейност: Придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества; придобиване управление и продажба на облигации, оценка и продажба на патенти, отстъпване на лицензии за използване на патенти на дружества, в които холдинговото акционерно дружество участва; финансираня на дружества, в които участва холдинговото дружество; други търговски сделки, които не са забранени със закон.

Дружеството има едностепенна система на управление. Към 31.12.2019 г. Елхим-Искра АД се представлява от Спас Борисов Видев –Изпълнителен директор и „Гарант – 5” ООД, представлявано от Евгений Василев Узунов - Председател на СД, Прокурист на дружеството е Росен Трифонов Димитров.

Предметът на дружеството е: Производство на електрохимически източници на ток, резервни части за тях, търговия в страната и чужбина, научно-изследователска, проектно-конструкторска и внедрителска дейност в областта на електрохимически източници на ток, проектиране и производство на инструментална екипировка.

2. База за изготвяне

2.1. Изразяване за съответствие

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), издание на Комитета за международни счетоводни стандарти и приети за приложение от Европейския съюз.

2.2. База за измерване

Настоящият годишен финансов отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на следните позиции, които се измерват по алтернативна база към всяка отчетна дата:

Позиции	База за измерване
Капиталови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Справедлива стойност
Задължението по плана за дефинирани доходи	Настояща стойност на задължението за дефинирани доходи

Бележки към финансовия отчет**2.3. Приложение на принципа за действащо предприятие**

В основата на изготвянето на този отчет е поставена презумпцията за действащо предприятие. Съгласно тази презумпция предприятието ще продължи нормалното развитие на дейността си в обозримо бъдеще и няма намерения да ограничи съществено или да преустанови дейността си. С управлението на капитала дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите, както и да поддържа оптимална капиталова структура. Ръководството има основателни очаквания, че Дружеството разполага с достатъчно ресурси, за да продължи оперативното си съществуване в обозримо бъдеще. Поради тази причина, при изготвянето на финансовия си отчет Дружеството продължава да прилага принципа на действащото предприятие.

Детайлна информация за счетоводните политики на Дружеството е оповестена в Бележка 5.

3. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), която е функционалната валута на Дружеството. Всички данни за 2019 г. и за 2018 г. са представени в хил. лв., освен ако на съответното място не е посочено друго. Доходът на една акция се изчислява и се оповестява в лева.

4. Използване на приблизителни оценки и преценки

При изготвянето на този финансов отчет, ръководството е направило преценки, приблизителни оценки и допускания, които влияят на прилагането на счетоводните политики и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Реалният резултат може да бъде различен от тези приблизителни оценки.

Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно.

(а) Преценки

Информация за преценки, направени при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителни ефекти върху признатите суми във финансовия отчет, се съдържа в следните бележки:

- Бележка 7 – липса на индикации за извършване на тест за обезценка на материални и нематериални активи.
- Бележка 28 – оценяване на очаквани кредитни загуби за търговски вземания и активи по договори с клиенти: основни допускания при определяне на средно-претеглената стойност на загубите.

(б) Несигурност в допусканията и оценките

Информация за несигурност в допусканията и оценките, за които има значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активи и пасиви в рамките на следващата финансова година, се съдържа в следните бележки:

- Бележка 13 – оценка на задължение по план с дефинирани доходи; основни актюерски допускания;
- Бележки 14 – признаване и оценка на провизии: основни допускания за вероятността и размера на изходящи ресурси.

Оценка на справедливи стойности

Някои от счетоводните политики и оповестявания изискват оценка на справедливи стойности за финансови и за не-финансови активи и пасиви.

Значими въпроси, свързани с оценките, се докладват на Одитния комитет на Дружеството.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Дружеството използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в

Бележки към финансовия отчет

Йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

- Ниво 1: котираны цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: входящи данни различни от котираны цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, попадат в различни нива на йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка.

Дружеството признава трансфери между нивата на йерархията на справедливите стойности към края на отчетния период, през който е станала промяната.

Повече информация за допусканията, направени при оценка на справедливите стойности, е включена в следните бележки:

- Бележка 28 – Финансови инструменти; и

5. Значими счетоводни политики.**5.1. Промени в счетоводните политики.**

Дружеството приложи първоначално МСФО 16 *Лизинг* към 1 януари 2019 г. Някои други нови стандарти са също в сила от 1 януари 2019 година, но те нямат съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството.

Дружеството не наема и не отдава под наем активи и съответно няма ефекти от първоначалното прилагане на МСФО 16. Съпоставимата информация, представена за 2018 г. не е преизчислена – представена е, както е била предходно отчетена, съгласно МСС 17 и свързаните разяснения. Детайлни оповестявания относно промените в счетоводните политики са оповестени по-долу. В допълнение, изискванията за оповестяване на МСФО 16 като цяло не са приложени към съпоставимата информация.

А. Определение за лизинг

В предходните периоди Дружеството определяше в началото на договора дали споразумението е или съдържа лизинг, съгласно КРМСФО 4 *Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг*. Понастоящем Дружеството прави оценка дали договорът е или съдържа лизинг на база на определението за лизинг, както е оповестено в Бележка 5.10.

При преминаването към МСФО 16 Дружеството избра да приложи практическото улеснение да наследи оценката за това, кои транзакции са лизинг. Дружеството приложи МСФО 16 само към договорите, идентифицирани в предходни периоди като лизинг. Договорите, които не са идентифицирани като лизинги, съгласно МСС 17 и КРМСФО 4 не се преразглеждат за това дали съдържат лизинг, съгласно МСФО 16. Съответно, определението за лизинг съгласно МСФО 16 е приложено само към договорите, които са сключени или променени на или след 1 януари 2019 г.

5.2. Операции в чуждестранна валута

От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

Бележки към финансовия отчет

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им.

5.3. Имоти, машини и оборудване

Дълготрайните материални активи са оценени по цена на придобиване, образувана от покупната им стойност и допълнителните разходи, извършени по придобиването им и намалени с размера на начислената амортизация и евентуалните обезценки.

Първоначално признаване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на цената на придобиване по МСС 16 – цена на придобиване минус натрупаната амортизация и натрупаните загуби от обезценка.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност.

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от Дружеството на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация.

Бележки към финансовия отчет

Амортизация на ДМА

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Ползният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Дружеството начислява амортизация на дълготрайните активи, съобразно полезния живот на отделните активи определени от ръководството за всеки клас активи. Амортизация не се начислява на земята и на активите, които са в процес на изграждане или доставка.

Приложени са следните счетоводни амортизационни норми:

Вид актив	Счетоводна амортизационна норма в 2019 год	Счетоводна амортизационна норма в 2018 год
Сгради и съоръжения	6.67; 25;10	6.67; 25;10
Машини и оборудване	6.67;10	6.67;10
Машини и оборудване по ЕП	6.67;10	6.67;10
Транспортни средства/без автомобили/	10	10
Компютри	2	2
Автомобили	4	4
Други	6.67;16.67	6.67
Други материални и нематериални активи с ограничен срок на ползване	3;3.33;6.67	3;3.33;6.67

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

5.4. Дълготрайни нематериални активи

Дълготрайните нематериални активиси оценени по цена на придобиване образувана от покупната им стойност и допълнителните разходи, извършени по придобиването им и намалени с размера на начислената амортизация и евентуалните обезценки. Амортизацията се изчислява така, че да се изпише цената на придобиване на нематериалните активи, намалена с очакваната им остатъчна стойност, на база линейния метод за очакваните им полезни животи, като обикновено се признава в печалбата или загубата. Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че преносната стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност.

5.5. Материални запаси

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. В случая на произведена продукция и незавършено производство, себестойността включва подходящ дял от общопроизводствените разходи, базиран на нормалния оперативен капацитет. Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини и материали в готов вид и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова продукция и незавършено производство – преките разходи на материали и труд и приспадащата се част от производствените непреки разходи, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общопроизводствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на база вложените преки материали.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Бележки към финансовия отчет**5.6. Финансови инструменти****(i) Признаване и първоначално измерване**

Търговски вземания и издадените дългови ценни книжа първоначално се признават, когато са възникнали. Всички други финансови активи и пасиви са първоначално признати, когато Дружеството става страна по договорните условия на инструмента.

Финансов актив (освен търговските вземания без съществен компонент на финансиране) или финансов пасив се измерва първоначално по справедлива стойност плюс, за позиции, които не се отчитат по справедлива стойност през печалба и загуба, разходи по сделката, които са пряко свързани с неговото придобиване или издаване. Търговски вземания без съществен компонент на финансиране се измерват първоначално по съответната им цена на сделката (транзакционна стойност).

(ii) Класификация и последващо измерване**Финансови активи**

При първоначално признаване финансов актив се класифицира като оценяван по: амортизирана стойност (АС); справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД) – дългова инвестиция; ССДВД – капиталова инвестиция; или по справедлива стойност през печалби и загуби (ССППЗ).

Финансовите активи не се рекласифицират след тяхното първоначално признаване, освен ако Дружеството промени бизнес модела за управление на финансови активи, в който случай всички засегнати финансови активи се рекласифицират от първия ден на първия отчетен период, следващ промяната в бизнес модела.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако отговаря и на двете условия и не е определен по ССППЗ:

- държи се в бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци; и
- съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

Дълговата инвестиция се измерва по ССДВД ако отговаря едновременно на следните две изисквания и не е предназначена за измерване по ССППЗ:

- тя се държи в бизнес модел, чиято цел се постига както чрез събиране на договорни парични потоци, така и чрез продажба на финансови активи; и
- съгласно нейните договорни условия на определени дати възникват парични потоци, които са само плащания на главница и и лихва върху непогасената сума на главницата.

При първоначално признаване на капиталова инвестиция, която не е държана за продажба, Дружеството може еднократно да избере да представи последващите промени в справедливата стойност на инвестицията в друг всеобхватен доход. Този избор се прави на база инвестиция по инвестиция.

Всички финансови активи, които не се класифицират като измервани по амортизирана стойност или по ССДВД, както е описано по-горе, се измерват по ССППЗ. При първоначалното признаване Дружеството може еднократно да определи финансов актив, който иначе отговаря на изискванията да бъде измерван по амортизирана стойност или по ССДВД като ССППЗ, ако това ще елиминира или значително ще редуцира счетоводните несъответствия, които иначе биха възникнали.

Финансови активи – Оценка на бизнес модела

Дружеството прави оценка на целите на бизнес модела, по който даден финансов актив се държи на ниво портфейл, тъй като това най-добре отразява начина, по който се управлява бизнеса и се предоставя информация на ръководството. Информацията, която се взема под внимание включва:

Бележки към финансовия отчет

- посочените политики и цели на портфейла и действието на тези политики на практика. Включително дали стратегията на ръководството се фокусира върху получаване на договорния лихвен доход, поддържане на определен профил на лихвения процент, съпоставяне на продължителността на финансовите активи с продължителността на всякакви свързани задължения или очаквани парични потоци или реализиране на парични потоци чрез продажба на активите;
- как се оценява и отчита дейността на портфейла пред ръководството на Дружеството;
- рисковете, които засягат представянето на бизнес модела (и финансовите активи, държани в рамките на този бизнес модел) и как се управляват тези рискове;
- как се компенсират управителите на бизнеса - напр. дали компенсацията се основава на справедливата стойност на управляваните активи или на събраните договорни парични потоци; и
- честотата, обема и периода на продажбите на финансови активи в предходни периоди, причините за такива продажби и очакванията за бъдещи продажби.

Прехвърлянето на финансови активи на трети страни в сделки, които не отговарят на условията за отписване, не се считат за продажби за тази цел, в съответствие с продължаващото признаване на активи от Дружеството.

Финансовите активи, които се държат за търгуване или се управляват и чието изпълнение се оценява на база справедливата стойност, се оценяват на база ССППЗ.

Финансови активи – Оценка дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихва

За целите на тази оценка „главницата“ се определя като справедливата стойност на финансовия актив при първоначално признаване. „Лихвата“ се определя като възнаграждение за стойността на парите във времето и за кредитния риск, свързан с непогасената главница през определен период от време и за други основни рискове и разходи по кредитиране (напр. ликвиден риск и административни разходи), както и марж на печалбата.

При оценката дали договорните парични потоци са единствено плащания на главница и лихви, Дружеството разглежда договорните условия на инструмента. Това включва оценка дали финансовият актив съдържа договорна клауза, която би могла да промени времето или сумата на договорните парични потоци, така че тя да не отговаря на това условие. При извършването на тази оценка Дружеството взема предвид:

- условни събития, които биха променили размера или времето на паричните потоци;
- условия, които могат да коригират договорната купонна лихва, включително характеристиките с променлива лихва;
- характеристиките за предплащане и удължаване; и
- условия, които ограничават претенциите на Дружеството към парични потоци от определени активи (например характеристики без право на регрес).

Характеристика за предплащане съответства на критериите за плащане само на главница и лихви, ако предплащането представлява неизплатена сума на главницата и лихвата върху неизплатената главница, която може да включва разумна допълнителна компенсация за предсрочно прекратяване на договора. Освен това, финансов актив, придобит с отстъпка или премия, до договорната му номинална сума, функция, която позволява или изисква предплащане в размер, който представлява по същество номиналната сума, плюс натрупана (но неизплатена) договорна лихва (която може да включва и разумна допълнителна компенсация за предсрочно прекратяване) се счита за съответстващ с този критерий, ако справедливата стойност на предплащането е незначителна при първоначалното признаване.

Бележки към финансовия отчет**Финансови активи - Последващо измерване и печалби и загуби:**

Финансови активи, отчетени по ССППЗ	Тези активи се оценяват в последствие по справедлива стойност. Нетните печалби и загуби, включително доходи от лихви и дивиденди, се признават в печалбата или загубата, освен за деривативите определени за хеджиращи инструменти, за които се прилага отчитане на хеджирането.
Финансови активи по амортизирана стойност	Тези активи се оценяват в последствие по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е намаля със загубите от обезценка. Приходите от лихви, печалбите и загубите от валутно-курсони разлики и обезценката се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба от отписване се признава в печалбата или загубата.
Дългови инвестиции, отчетени по ССДВД	Тези активи се оценяват в последствие по справедлива стойност. Приходите от лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, печалбите и загубите от валутно-курсони разлики и обезценката се признават в печалбата или загубата. Други нетни печалби и загуби се признават в ДВД. При отписването печалбите и загубите натрупани в ДВД се рекласифицират към печалбата или загубата.
Капиталови инвестиции, отчетени по ССДВД	Тези активи се измерват впоследствие по справедлива стойност. Дивидентите се признават като приход в печалбата или загубата, освен ако дивидентът не представлява ясно възстановяване на част от стойността на инвестицията. Други нетни печалби и загуби се признават в ДВД и не се рекласифицират към печалбата или загубата.

Финансови пасиви – Класификация, последващо измерване и печалби и загуби

Финансовите пасиви се класифицират по амортизирана стойност или според ССППЗ. Финансовият пасив се класифицира според ССППЗ ако е класифициран като държан за продажба, като дериватив или обозначен като такъв при първоначалното признаване. Финансовите пасиви според ССППЗ се измерват по справедлива стойност, а нетните печалби и загуби, включително разходите за лихви, се признават в печалбата или загубата. Другите финансови пасиви впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, като се използва метода на ефективната лихва. Разходите за лихви и валутните печалби и загуби се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба от отписване също се признава в печалбата или загубата.

(iii) Отписване**Финансови активи**

Дружеството отписва финансов актив, когато договорните права върху паричните потоци от финансовия актив изтичат или когато се прехвърлят правата за получаване на договорните парични потоци от сделка, при която по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив са прехвърлени или при която Дружеството не прехвърля и не запазва по същество всички рискове и изгоди от собствеността, нито запазва контрол върху финансовия актив.

Дружеството сключва сделки, при които прехвърля активи, признати в отчета за финансовото състояние, но запазва всички или почти всички рискове и ползи от прехвърлените активи. В тези случаи прехвърлените активи не се отписват.

Финансови пасиви

Дружеството отписва финансов пасив, когато договорните задължения са изпълнени, анулирани или изтекли. Дружеството също така отписва финансов пасив, когато неговите условия се променят и паричните потоци от модифицирания пасив са съществено различни, като в този случай се признава нов финансов пасив по справедлива стойност, който се базира на променените условия.

При отписване на финансов пасив разликата между балансовата стойност и платеното възнаграждение (включително всички прехвърлени непарични активи или поети задължения) се признава в печалбата или загубата.

Бележки към финансовия отчет**(iv) Компенсирано представяне**

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и нетната сума се представя в отчета за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато Дружеството има законово право да компенсира сумите и възнамерява или да ги уреди на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

5.7. Обезценка**(i) Не-деривативни финансови активи****Финансови инструменти и активи по договори**

Дружеството признава загуба от обезценка за очакваните кредитни загуби (ОКЗ) за:

- финансови активи оценявани по амортизирана стойност,
- дългови инвестиции, оценявани по ССДВД; и
- активи по договори с клиенти.

Дружеството измерва загубата от обезценка по стойност равна на ОКЗ за целия живот на финансовия актив, освен за следните, за които се измерва ОКЗ за 12-месечен период:

- дългови ценни книжа, за които е определено, че имат нисък кредитен риск към отчетната дата; и
- други дългови ценни книжа и банкови салда, за които кредитният риск (т.е. рискът от неизпълнение през очаквания живот на финансовия инструмент) не е нараснал значително от първоначалното признаване.

Загуба от обезценка на търговските вземания и активите по договор винаги се оценяват в размер равен на ОКЗ за целия живот на финансовия инструмент.

При определяне дали кредитният риск на даден финансов актив е нараснал значително след първоначалното признаване и при оценяването на ОКЗ, Дружеството взема предвид разумната и обоснована информация, която е подходяща и достъпна без излишни разходи или усилия. Това включва както количествена, така и качествена информация и анализ, основани на историческия опит на Дружеството и обоснована кредитна оценка и включваща прогнозна информация.

Дружеството приема, че кредитният риск по даден финансов актив е нараснал значително, ако просрочието е по-голямо от 30 дни.

Дружеството счита, че финансовия актив е в неизпълнение, когато:

- е малко вероятно кредитополучателят да изплати кредитните си задължения към Дружеството в пълен размер, без да изисква от Дружеството действия като реализиране на гаранция (ако има такава); или
- финансовите активи, за които просрочието е по-голямо от 90 дни.

ОКЗ за целия живот са тези ОКЗ, които са резултат от всички възможни събития на неизпълнение през очаквания живот на финансовия инструмент.

12-месечната ОКЗ е тази част от ОКЗ, която е резултат от събитията на неизпълнение, които е възможно да се случат в рамките на 12 месеца след отчетната дата (или по-къс период, ако очаквания живот на инструмента е по-кратък от 12 месеца).

Максималния период, който се взема предвид при определяне на ОКЗ е максималният договорен период, през който Дружеството е изложено на кредитен риск.

Измерване на ОКЗ

ОКЗ са вероятностно претеглени приблизителни оценки на кредитните загуби. Кредитните загуби се отчитат по настояща стойност на всички парични дефицити (тоест разликата между дължимите паричните потоци, които се дължат от едно дружество в съответствие с договора и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи).

ОКЗ се дисконтират с ефективния лихвен процент на финансовия актив.

Бележки към финансовия отчет**Финансови активи с кредитна обезценка**

Към всяка отчетна дата Дружеството оценява дали финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност и дълговите ценни книжа на ССДВД, са с кредитна обезценка. Финансовият актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития е възникнало, което има определено влияние върху очакваните бъдещи парични потоци от финансовия актив. Доказателствата, че финансов актив е кредитно обезценен включват следните наблюдаеми данни:

- значителни финансови затруднения на кредитополучателя или емитента,
- нарушение на договор като неизпълнение или просрочие над 90 дни,
- реструктурирането на заем или аванс от Дружеството при условия, които Дружеството не би разгледало иначе,
- вероятно е кредитополучателят да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- изчезването на активен пазар за ценна книга, поради финансови затруднения.

Представяне на загуба от обезценка за ОКЗ в отчета за финансовото състояние

Загуби от обезценка на финансови активи измерени по амортизирана стойност се приспадат от brutната балансова стойност на активите. За дългови ценни книжа по ССДВД, загубата от обезценка се отразява в печалбата или загубата и се признава в ДВД.

Отписване

Брутната балансова стойност на финансов актив се отписва, когато Дружеството няма разумни очаквания за възстановяване на финансов актив в неговата цялост или част от него. За корпоративни клиенти, Дружеството извършва индивидуална оценка по отношение на времето и размера на отписването въз основа на това дали има разумно очакване за възстановяване. Дружеството не очаква значително възстановяване на отписаната сума. Финансовите активи, които обаче са отписани, все още могат да бъдат предмет на дейност по принудително изпълнение, за да се спазят процедурите на Дружеството за възстановяване на дължимите суми.

(ii) Не-финансови активи

Към всяка отчетна дата Дружеството преглежда балансовите стойности на нефинансовите си активи (различни от биологични активи, инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи), за да определи дали има индикации за обезценка. Ако има такива индикации, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. Стойността в употреба се базира на бъдещите парични потоци дисконтирани до сегашната им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите пазарни преценки за цената на парите във времето и риска специфичен за актива или за ОГПП.

Загуба от обезценка се признава в случай, че балансовата стойност на един актив или ОГПП превишава неговата възстановима стойност.

Загуби от обезценка се признават в печалби и загуби. Те се разпределят първо в намаление на балансовата стойност на репутацията, разпределена към ОГПП, и след това в намаление на балансовите стойности на други активи в ОГПП пропорционално.

Загуба от обезценка по отношение на репутацията не се възстановява обратно. За други активи, загуба от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена, след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

Бележки към финансовия отчет**5.8. Основен капитал**

Основният капитал е представен по номиналната стойност на напълно заплатените акции. Основният капитал на “Елхим - Искра” АД е в размер на 25,108,410 лв., разделен на 25,108,410 поименни акции с номинална стойност един лева всяка и е напълно внесен.

Резервите на дружеството се образуват от капитализирането на финансовите му резултати за съответния период, след облагането им с данък върху печалбата. Резервите от натрупаните финансови резултати могат да се използват с решение на Общото събрание на акционерите, съгласно Търговския закон и Учредителния акт на дружеството.

5.9. Дивиденди

Дивидентите се признават като намаление на нетните активи на дружеството и текущо задължение към неговите акционери в периода, в който е възникнало правото им да ги получат.

5.10. Лизинг

Дружеството е приложило МСФО 16 като е използвало модифицирания ретроспективен подход и съответно съпоставимата информация не е преизчислена и продължава да бъде отчитана съгласно МСС 17 и КРМСФО 4..

Политика приложима от 1 януари 2019 г.

В началото на договора Дружеството преценява дали договорът представлява или съдържа лизинг. Договорът представлява или съдържа лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време. За да оцени дали по силата на договор се прехвърля правото на контрол над използването на даден актив Дружеството използва дефиницията за лизинг в МСФО 16.

Тази политика се прилага за договори, които са сключени на или след 1 януари 2019 г.

(i) Като лизингополучател

Към началната дата или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент Дружеството разпределя възнаграждението по договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната му единична цена. За лизингите на имоти Дружеството е избрало да не отделя нелизинговите компоненти и да отчита лизинговите и нелизинговите компоненти като един лизингов компонент.

Към началната дата на лизинга Дружеството признава актив с право на ползване и пасив по лизинг. Актива с право на ползване първоначално се оценява по цена на придобиване, която представлява първоначалната стойност на пасива по лизинга, коригирана с всички лизингови плащания направени към или преди началната дата, плюс всички извършени първоначални директни разходи, както и приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на основния актив или възстановяване на основния актив или на терена, на който е разположен, намалена с получените стимули по лизинга.

Актива с право на ползване се амортизира последващо на база линейния метод от началната дата до края на срока на лизинга, освен ако лизинга не прехвърля собствеността върху основния актив на Дружеството към края на срока на лизинга или цената на придобиване на актива с право на ползване отразява, че Групата ще упражни опция за покупка. В този случай актива с право на ползване ще бъде амортизиран на същата база, както тези имоти или съоръжения или оборудване. В допълнение актива с право на ползване периодично се намалява със загуби от обезценка, ако се налага и се коригира с определени преоценки на пасива по лизинга.

Пасива по лизинга първоначално се оценява по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са платени към началната дата, дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор или ако той не може да бъде непосредствено определен Дружеството използва диференциалния си лихвен процент като дисконтов процент.

Дружеството определя диференциалния си лихвен процент, като получава лихвени проценти от различни външни финансиращи източници и прави корекции, за да отрази условията на лизинга и типа на лизингования актив.

Бележки към финансовия отчет

Лизинговите плащания, които се включват при определяне на пасива по лизинга включват следното:

- фиксирания плащания, включително фиксирания по същество плащания;
- променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или процент, които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;
- суми, които се очаква да бъдат дължими от лизингополучателя по гаранциите за остатъчна стойност;
- цената на упражняване на опция за покупка, която е достатъчно сигурно, че Дружеството ще упражни,
- лизингови плащания във възможния период за упражняване на подновяване, ако Дружеството е достатъчно сигурно, че ще упражни опцията за удължаване и санкции за по-ранно прекратяване на лизинга, освен ако Дружеството е разумно сигурно, че няма да прекрати лизинга по-рано.

Пасива по лизинга се оценява по амортизирана стойност като се използва ефективния лихвен процент. Пасива се преоценява, когато е налице промяна в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекс или процент или ако има промяна в приблизителната оценка на Дружеството за сумата, която се очаква да бъде платена по гаранции за остатъчна стойност, ако Дружеството промени оценката си за това дали ще упражни покупка, удължаване или опция за прекратяване или ако е налице промяна във фиксираните по същество лизингови плащания.

Когато пасива по лизинга се преоценява по този начин се прави съответна корекция на балансовата стойност на актива с право на ползване или се отчита в печалби и загуби, ако балансовата стойност на актива с право на ползване е намалено до нула.

Дружеството представя активи с право на ползване, които не отговарят на определението за инвестиционен имот и пасивите по лизинга като отделни позиции в отчета за финансовото състояние.

Краткотрайни лизинги и лизинги на активи на ниска стойност

Дружеството е избрало да не признава активи с право на ползване и пасиви по лизинг за лизинги на активи на ниска стойност и краткосрочни лизинги. Дружеството признава лизинговите плащания, свързани с тези лизинги като разход на линейна база за периода на лизинга.

(ii) Като лизингодател

В началото или при промяна на договор, който съдържа лизингов компонент Дружеството разпределя възнаградението в договора към всеки лизингов компонент на базата на относителните единични цени. Ако споразумението включва лизингов и нелизингов компонент, тогава Дружеството прилага МСФО 15, за да разпредели възнаградението в договора.

Когато Дружеството е лизингодател, то определя в началото на лизинга дали един лизинг е финансов или оперативен. За да класифицира един лизинг Дружеството прави обща оценка дали лизинга прехвърля по същество всички рискове и изгоди от собствеността върху основния актив. Ако е така, то лизинга е финансов, ако не, то той е оперативен. Като част от тази оценка Дружеството отчита определени индикатори, като това дали лизинга е за основната част от икономическия живот на актива.

Когато Дружеството е междинен лизингодател, то отчита своя интерес в основния лизинг и подлизинга отделно. То оценява класификацията на подлизинга като взема под внимание актива с право на ползване, произтичащ от основния лизинг, но не взема под внимание основния актив. Ако основният лизинг е краткосрочен, за който Дружеството е приложило изключението описано по-горе, то тогава то класифицира подлизинга като оперативен лизинг.

Дружеството прилага изискванията за отписване и обезценка в МСФО 9 към нетната инвестиция в лизинга. Освен това Дружеството регулярно преглежда приблизителните оценки на негантираните остатъчни стойности, използвани при изчисление на брутната инвестиция в лизинга.

Дружеството признава лизинговите плащания, получени по оперативен лизинг като приход в „други приходи“ на линейна база за срока на лизинга.

Като цяло счетоводните политики, приложими за Дружеството като лизингодател в съпоставимия период не са по-различни от МСФО 16, с изключение на класификацията на подлизинги, които са сключени през текущия период и които водят до класификация като финансов лизинг.

Бележки към финансовия отчет**Политика приложима преди 1 януари 2019 г.****(i) Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг**

При възникване на споразумението, Дружеството определя дали то е, или съдържа лизинг. При възникване или след повторна оценка на споразумение, което съдържа лизинг, Дружеството разделя плащания и други изисквани възнаграждения по това споразумение, на такива за лизинг, и такива за други елементи, въз основа на относителните им справедливи стойности. Ако Дружеството заключи, че за даден финансов лизинг е невъзможно да се разделят плащанията надеждно, актив и пасив се признават в размер, равен на справедливата стойност на базовия актив; в последствие пасивът се намалява, когато се извършват плащанията, и се признава вменен финансов разход върху пасива като се използва диференциалния лихвен процент на Дружеството

(ii) Наети активи

Лизинговите договори, по силата на които на Дружеството се прехвърлят всички значими рискове и изгоди от собствеността, се класифицират като финансов лизинг. При първоначално признаване наетите активи се отчитат по по-ниската от справедлива стойност и настояща стойност на минималните лизингови плащания. След първоначално признаване, активът се отчита според счетоводната политика, приложима за съответния актив.

Различни от тези лизингови договори са договори за оперативен лизинг и те не се признават в отчета за финансовото състояние на Дружеството.

(iii) Плащания по лизингови договори

Плащанията по оперативен лизинг се признават в печалби и загуби на база линейния метод за периода на лизинговия договор. Получени лизингови стимули се признават като неразделна част от общите лизингови разходи през периода на договора.

Минималните лизингови вноски по финансов лизинг се разпределят между финансови разходи и намаляване на неуредените задължения. Финансовите разходи се разпределят към всеки период за времето на лизинговия срок така, че да се постигне постоянен периодичен лихвен процент на остатъка от задължението.

5.11. Провизии

Провизиите се оценяват чрез дисконтиране на очакваните бъдещи парични потоци с лихвен процент преди данъци, който отразява текущата пазарна стойност на парите във времето и рисковете, специфични за задължението. Олихвяването на дисконтираната стойност се признава като финансов разход.

Гаранции

Провизиите за гаранции се признават, когато свързаните с тях продукти или услуги са продадени. Провизиите се базират на исторически данни за гаранциите и на претегляне на всички възможни случаи с вероятностите те да се случат.

5.12 Доходи на наети лица**(i) Планове с дефинирани вноски**

Задълженията за вноски в планове с дефинирани вноски включват вноските в държавни институции и в задължителни пенсионни фондове, управлявани от частни управляващи дружества, съгласно правните изисквания или индивидуален избор. Задълженията за превеждане на вноски по плановете с дефинирани вноски се признават като разходи когато свързаните услуги се предоставят.

Бележки към финансовия отчет***(ii) Планове с дефинирани доходи***

Задължението на Дружеството за планове с дефинирани доходи се изчислява отделно за всеки план, като се прогнозира бъдещите доходи, които служителите са заработили в резултат на положен труд в текущия и предходни периоди и тази сума се дисконтира.

Изчислението на задълженията за дефинирани доходи се извършва всяка година от квалифициран актюер чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици. Дружеството определя нетния лихвен процент върху нетното задължение по план с дефинирани доходи като прилага дисконтовия процент, използван в началото на периода за дисконтиране на задължението до нетно задължение по планове с дефинирани доходи.

Дисконтовият процент представлява доходността на облигации, които имат кредитен рейтинг, определен от актюер, падеж приблизителен до срока на задълженията на Дружеството, и които са деноминирани във валутата, в която се очаква доходите да бъдат платени.

Преоценките, възникващи от планове с дефинирани доходи, представляват актюерски печалби и загуби, които се признават в ДВД. Нетни разходи за лихви и други разходи, свързани с планове за дефинирани доходи, се признават в печалбата или загубата.

(iii) Други дългосрочни доходи на наети лица

Нетното задължение на Дружеството по отношение на дългосрочни доходи на наети лица е сумата на бъдещите ползи, които са заработили служителите в замяна на оказаните от тях услуги в текущия и предходни периоди. Тази полза се дисконтира, за да се определи настоящата и стойност. Преоценките се признават в печалби и загуби в периода, в който възникнат.

(iv) Доходи при прекратяване

Доходите при прекратяване се отчитат на разход на по-ранната от датата, на която Дружеството не може да се оттегли от офертата си за тези ползи и датата, на която Дружеството признава разходи за реструктуриране.

(v) Краткосрочни доходи на наети лица

Краткосрочните доходи на наети лица се отчитат като разход, когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата, която се очаква да бъде изплатена, ако Дружеството има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител и задължението може да се оцени надеждно.

5.13 Данъци

Разхода за данъци съдържа текущи и отсрочени данъци. Той се признава в печалби и загуби, освен когато се отнася за бизнес комбинации или за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Лихви и неустойки, свързани с данъци върху дохода, в това число и несигурни данъчни процедури, се докладват отчитат в съответствие с МСС 37 *Провизии, условни пасиви и условни активи*.

(i) Текущ данък

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за годината, прилагайки данъчните ставки, влезли в сила, или по същество въведени към отчетната дата, и всички корекции за данъчни задължения или вземания за предходни години. Сумата на текущото данъчно задължение или вземане е най-добрата оценка на сумата на данъка, който се очаква да бъде платен или получен, който отразява несигурностите във връзка с данъка върху дохода. Текущият данък включва също данъчни ефекти от дивиденди.

Текущи данъчни активи или пасиви се нетират само, в случай че определени критерии са изпълнени.

Бележки към финансовия отчет**(ii) Отсрочен данък**

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между балансовите стойности на активите и пасивите, признати във финансовия отчет и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за:

- временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели;
- разлики, свързани с инвестиции в дъщерни предприятия, асоциирани предприятия и съвместни споразумения, доколкото Дружеството може да контролира времево обратното проявление на временните разлики и е вероятно, че те няма да имат обратно проявление в обозримото бъдеще; и
- облагаеми временни разлики, възникващи от първоначално признаване на репутация.

Активи по отсрочени данъци се начисляват за неизползваните данъчни загуби, неизползвани данъчни кредити и намаляеми временни разлики, доколкото е вероятно да бъдат налични бъдещи облагаеми печалби, срещу които те да могат да бъдат употребени. Бъдещите облагаеми печалби се определят на база на реализирането на съответните облагаеми временни разлики. Ако размерът на облагаемите временни разлики е недостатъчен, за да се признае изцяло отсрочения данъчен актив, се вземат предвид бъдещите облагаеми печалби, коригирани за реализирането на съществуващи временни разлики, въз основа на бизнес плановете на отделните дъщерни дружества в Дружеството. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към всяка отчетна дата и се намаляват доколкото повече не е вероятно да бъде реализирана бъдеща изгода, като такива намаления се възстановяват, когато вероятността за бъдещи облагаеми данъчни печалби се подобри.

При определянето на текущия и отсрочения данък Дружеството взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Дружеството смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Дружеството да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода, когато такова определяне бъде направено.

Непризнатите отсрочени данъчни активи се оценяват към всяка отчетна дата и се признават, доколкото е станало вероятно, че ще бъдат налични бъдещи облагаеми печалби, срещу които те могат да бъдат използвани.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за обратното проявление на временните разлики, на базата на закони, които са в сила, или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви и те се отнасят до данъци върху печалбата, наложени от същите данъчни власти на същото дружество или на различни дружества, но те възнамеряват да уредят данъчните пасиви и активи на нетна база, или техните данъчни активи и пасиви ще се реализират едновременно.

Измерването на отсрочения данък отразява данъчните последици, които биха произтекли от начина, по който Дружеството очаква към датата на отчета да възстанови или уреди балансовата стойност на своите активи и пасиви.

Бележки към финансовия отчет**5.14. Безвъзмездни средства предоставени от държавата**

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават първоначално като отсрочени приходи по справедлива стойност, когато има достатъчна сигурност, че ще бъдат получени и че Дружеството ще изпълни условията, свързани със средствата; след това те се признават в печалби и загуби като други приходи на систематична база за полезния живот на актива. Безвъзмездни средства, които компенсират Дружеството за извършени разходи, се признават в печалби и загуби на систематична база в периодите, в които възникват разходите.

5.15. Доходи на акция

Основните доходи на акция се изчисляват като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, допълнителна емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

5.16. Приходи от договори с клиенти

Информация за счетоводните политики свързани с договори с клиенти е предоставена в Бележка 11.1.

5.17. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: банкови такси и лихви.

5.18 Нови стандарти и разяснения, които все още не са приложени

Определени нови стандарти влизат в сила за годишни периоди започващи след 1 януари 2019 г. и за които има възможност за по-ранно прилагане. Ръководството на дружеството се е съобразило с всички тези промени в счетоводни стандарти и/или разяснения към тях, които са приложими към неговата дейност и са приети официално за приложение от Европейския съюз към датата на изготвянето на настоящия финансов отчет. При изготвянето на този финансов отчет, Дружеството не е приложило по-рано тези нови или променени стандарти, които не са приложими за дейността му, поради специфичните въпроси, които се третираат и не биха довели до промени в текущите счетоводни политики.

Бележки към финансовия отчет

6. Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Хил. лв

	Земи	Съоръжения	Сгради	Машини и оборудване	Трансп. средства	Други	В процес на изграждане	Общо
Отчетна стойност								
Към 1 януари 2019	777	2,667	7,971	29,175	1,021	970	3,042	45,623
Постъпили	-	-	-	-	-	-	1,260	1,260
Трансфери	-	649	1,156	1,297	-	27	(3,129)	-
Излезли	-	-	-	(392)	-	(74)	-	(466)
Към 31 декември 2019	777	3,316	9,127	30,080	1,021	923	1,173	46,417
Натрупана амортизация:								
Към 1 януари 2019	-	1,691	5,798	20,347	946	410	-	29,192
Амортизация за периода	-	162	169	1,370	27	83	-	1,811
Амортизация на излезлите	-	-	-	(392)	-	(74)	-	(466)
Към 31 декември 2019	-	1,853	5,967	21,325	973	419	-	30,537
Балансова стойност								
Към 1 януари 2019	777	976	2,173	8,828	75	560	3,042	16,431
Към 31 декември 2019	777	1,436	3,160	8,755	48	504	1,173	15,880

Активите в процес на изграждане към 31 декември 2019 г. включват:

- реконструкция на сгради – 425 хил.лв. (31.12.2018г.: 1,587 хил. лв)
- доставка на оборудване – 427 хил.лв. (31.12.2018 г.: 1,224 хил.лв.);
- други – 321 хил.лв. (31.12.2018 г.: 231 хил.лв.).

Към 31.12.2019 г. в отчетната стойност на машини, съоръжения и оборудване са включени машини и оборудване на стойност 1,401 хил.лв., закупени по договор за финансиране по оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г., машини закупени по договор за финансиране по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2019 на стойност на 2,971 хил.лв и 14 хил.лв. за активи по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Към 31.12.2019 г. няма учредени тежести върху дълготрайните материални активи собственост на дружеството.

Бележки към финансовия отчет

7. Нематериални активи

<i>Хил. лв</i>	Програмни продукти.	Други	Общо
Отчетна стойност			
Към 1 януари 2019	134	121	255
Новопридобити активи	-	10	10
Излезли от употреба	-	-	-
Към 31 декември 2019	134	131	265
Натрупана амортизация и обезценка			
Към 1 януари 2019	130	78	208
Амортизации за периода	3	14	17
Амортизация на излезлите	-	-	-
Към 31 декември 2019	133	92	225
Балансова стойност			
Към 1 януари 2019	5	43	48
Към 31 декември 2019	1	39	40

Преглед за обезценка

Балансовите стойности на дълготрайни нематериални и материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност.

Извършен е преглед на всички значими дълготрайни нематериални и материални активи към 31.12.2019 год. с цел проверка на наличие на данни за обезценка, в резултат на което е констатирано, че няма индикация за необходимост за извършване на такава.

8. Финансови активи

<i>Хил. лв</i>	2019	2018
Дългосрочни финансови активи по ССДВД (2018 г: Финансови активи на разположение за продажба)		
Интернешънъл Асет банк АД	7,047	5,778
СПХ Транс	1	1
Общо	7,048	5,779

Финансовият актив от 7,047 (2018 г.: 5,778 хил.лв.) представлява 1,952,162 броя акции (6.44%) от капитала на Интернешънъл Асет банк АД закупени през 2011 год. Банката не е регистрирана на фондовата борса. Притежаваните от дружеството инвестиции (финансови активи) представляват малцинствено участие. Информация за оценка на справедливата стойност има в бележка 28.

Бележки към финансовия отчет

9. Материални запаси

Материалните запаси на Дружеството включват:

Хил. лв	2019	2018
Материали	4,238	4,269
Продукция	2,450	2,213
Стоки	-	-
Незавършено производство	5,370	4,259
Общо	12,058	10,741

Материалите по видове са както следва:

Основни материали	3,366	3,395
Спомагателни материали	69	71
Резервни части	513	481
Други	290	322
Общо	4,238	4,269

Основните материали по видове са както следва:

Оловни	1,933	2,136
Химикали	114	95
Полипропилен	67	50
Прах за покритие	40	20
Сепаратори	709	632
Други	503	462
Общо	3,366	3,395

Незавършеното производство към 31 декември включва:

Материали	712	677
Полуфабрикати	4,658	3,582
Общо	5,370	4,259

Продукция

Акумулатори	1,115	1,404
Тягови батерии	426	285
Елементи	898	524
Обезценени до НРС акумулатори	11	-
Общо	2,450	2,213

Себестойността на произведената продукция включва преките разходи за материали и приспадащата се част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

През 2019 г. подоценката на материалните запаси до нетната реализируема стойност е в размер на 44 хил. лева, включена в „други разходи“. Към 31.12.2019 год. е извършен преглед за обезценка на наличните материални запаси като не са констатирани индикации за извършване на допълнителна обезценка.

Към 31.12.2019 г. върху налични материални запаси на дружеството няма учредени залози.

Бележки към финансовия отчет

10. Търговските и други вземания

<i>Хил. лв</i>	2019	2018
Вземания от клиенти	1,699	2,918
Вземания по безвъзмездни средства от държавата (виж бел. 15)	-	1,453
Вземания от нефинансови предприятия във връзка с предоставени заеми.	1,200	200
Общо заеми и вземания (финансови активи)	2,899	4,571
Доставчици по аванси	118	396
ДДС	178	284
Други вземания	-	-
Общо търговски и други вземания	3,195	5,251

Предплатените разходи включват:

<i>Хил. лв</i>	2019	2018
Застраховки	12	14
Абонаменти	1	2
Реклама	3	3
Други	22	21
Общо	38	40

11. Парични средства

<i>Хил. лв</i>	2019	2018
Парични средства в банки	1,827	1,072
Парични средства в касата	7	5
Други парични средства	7	3
Общо	1,841	1,080

Парични средства по вид валута:

Парични средства в лева	254	387
Парични средства в чуждестранна валута	1,587	693
Общо	1,841	1,080

Няма съществуващи тежести върху паричните средства, собственост на дружеството.

Бележки към финансовия отчет

12. Собствен капитал

Към 31.12.2019 г. регистрираният акционерен капитал на “Елхим - Искра” АД възлиза на 25,108,410 лв., разделен на 25,108,410 поименни акции с номинална стойност един лева всяка. „ЕЛХИМ – ИСКРА” АД е част от икономическата група на „Стара планина холд” АД. Мажоритарен акционер и предприятие-майка на дружеството е „Стара планина холд” АД, притежаващ 51.40 % от капитала на дружеството. Копия от консолидирания финансов отчет на “Стара планина холд” АД могат да се получат на адрес: град София, ул. „Фредерик Жолио Кюри” № 20, ет. 9.

Акции притежавани от членове на СД и Прокурист – към 31.12.2019 г.

Притежател	Брой	% от капитала
Васил Георгиев Велев – член на СД	709,000	2.824
Велев инвест ООД	203,943	0.812
Евгений Василев Узунов	13,810	0.055
Спас Борисов Видев	9,198	0.037
Росен Трифонов Димитров - Прокурист	30	0.00

През 2018 и 2019 г. не е имало обратно изкупени собствени акции.

На редовното Общо събрание за приемане на финансовия отчет за 2018 г., проведено на 10 май 2019 г. е взето решение за разпределяне на дивидент в размер на 403,528 лв. Дивидентите се изплащат на акционерите считано от 5 юли 2019 г. Неизплатените дивиденди на физически лица към 31.12.2019 год. са в размер на 87 хил.лв. (2018 г.: 95 х.лв.)

Съгласно решение на общото събрание на акционерите финансовия резултат за 2018 г. е разпределен както следва:

1. Сума за дивидент на акционерите	403 хил. лв.
2. Тантиеми – по 2.5% от нетната печалба за 2018 г. за всеки член на СД	37 хил. лв.
3. Неразпределена печалба	53 хил. лв.

13. Провизии за гаранции

През 2019 год. дружеството отчита приходи от продажба на продукция с гаранционен срок както е оповестено в бележка 17. Според приетата от ръководството политика гаранционния срок на различните продукти варира от 18 до 26 месеца.

Ръководството на дружеството определя стойността на провизиите на основата на най-добрата преценка за стойността, необходима за уреждането им към датата на финансовия отчет, като се взема предвид миналия опит, евентуалните бъдещите очаквания и договорените гаранционни срокове.

<i>Хил. лв</i>	2019	2018
Балансова стойност към 1-ви януари 2019	519	349
Новоначислени провизии	70	310
Усвоени провизии	(73)	(140)
Обратно интегрирани провизии	(113)	-
Балансова стойност към 31-ви декември 2019	403	519

Текуща част от задължението за провизии за гаранции е на стойност 103 хил. лева (2018 г.: 119).

Бележки към финансовия отчет

14. Задължения към наети лица при пенсиониране

Дългосрочните задължения към наети лица при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетите служители към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Дългосрочните задължения към персонала при изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са отразени на база извършена актюерска оценка.

Хил. лв

	2018	2019	2020* Прогноза
Настояща стойност на задължението, 31/12/ Справедлива стойност на активите по плана	383	446	467
Непризната актюерска печалба (загуба)	-	-	-
Непризнати разходи за минал стаж- условни доходи	-	-	-
Задължение, признато в отчета за финансово състояние	383	446	467
Отчет за доходи			
Разходи за текущ стаж	49	58	61
Лихвени разходи	4	3	3
Очаквана възвръщаемост на активи по плана	-	-	-
Платени доходи	(52)	(21)	(42)
Разходи за минал стаж - условни доходи	18	1	-
Разходи за минал стаж - безусловни доходи	-	-	-
Разход, признат в отчета за доходите	19	41	22
Друг всеобхватен доход			
Нетна актюерска загуба (печалба), за годината, в т.ч.:	33	22	-
Промяна на демографски	-	(39)	-
Промяна на финансови	25	22	-
Опит	8	39	-
Изменение на натрупаната актюерска печалба/загуба			
Натрупана актюерска загуба/(печалба) в началото	35	68	90
Актюерска загуба/(печалба) в друг всеобхватен доход	33	22	-
Натрупана актюерска загуба/(печалба) в края	68	90	90

При изчислението на бъдещите задължения е използван кредитният метод на прогнозираните единици за определяне на настоящата стойност на задълженията по изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи за текущ трудов стаж.

Основните финансови предположения, използвани при изчисленията са следните:

	2018	2019
Норма на дисконтиране	1.25%	0.68%
Бъдещо увеличение на заплатите на година	4.00%	4.00%

Бележки към финансовия отчет

15. Безвъзмездна средства, предоставени от държавата

За периода от 2010 до 2014 год. дружеството е получило правителствени финансираня по три оперативни програми по сключени договори за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013 г. във връзка с придобиване на машини и оборудване и по Оперативна програма: “Развитие на човешките ресурси”, Схема за безвъзмездна финансова помощ "Безопасен труд”.

През 2019 г. беше изпълнен проект „Внедряване на нова технология за подобряване на експлоатационните характеристики на акумулаторните батерии“ по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020. Бяха придобити нови машини и оборудване на стойност 2,911 хил лева. Дружеството е изпълнило всички изисквания и отговаря на условията за получаване на безвъзмездната помощ към 31 декември 2019 г. След датата на отчета, Дружеството е получило безвъзмездната помощ от държавата по проекта в размер на 1,453 хил. лева.

Хил. лв	2019	2018
На 1 януари	2,035	725
Признати през годината	-	1,453
Признати в печалбата или загубата	(201)	(143)
На 31 декември	1,834	2,035

Не-текущата част от финансирането е в размер на 1,633 хил. лв. (31.12.2018 г.: 1,834 хил. лв.). Текущата част, в размер на 201 хил. лв. (31.12.2018 г.: 201 хил. лв.), ще бъде призната като приход през следващите 12 месеца от датата на отчета за финансовото състояние.

16. Търговски и други задължения

Хил. лв	2019	2018
Задължения към доставчици	267	86
Задължения към наетите лица - възнаграждения	176	189
Задължения към наетите лица – компенсирани отпуски	25	88
Други задължения (начисления към доставчици)	31	118
Общо финансови задължения	499	481
Задължения по договори с клиенти (Получени аванси от клиенти)	426	663
Задължения по осигуровки	126	146
Задължения по договор за финансов лизинг	-	-
Данъци свързани с персонала/ДОД/	54	58
Алтернативни данъци	10	17
Корпоративен данък върху печалбата	2	1
Екотакси събрани от клиенти	154	174
Текущи пасиви	1,271	1,540

Задълженията към доставчици са текущи и в началото на 2019 г. са разплатени и уредени.

Задълженията към доставчици са за получени материали и услуги, а задълженията към клиенти са за предплатена реализация. Валутните задължения са в размер на 536 хил. лв. (31.12.2018 г.: 592 хил.лв.). От тях в евро са 486 хил. лв. (31.12.2018 г.: 548 хил. лв.), в щат. долари – 50 хил. лв. (31.12.2018 г.: 44 хил. лв.).

Бележки към финансовия отчет**17. Приходи от договори с клиенти****А. Категории приходи**

Дружеството генерира приходи основно от продажбата на продукцията (батерии, акумулатори и части) на своите клиенти. Другите източници на приходи включват приходи от спедиторски услуги и други.

Б. Разбивка на приходите по договори с клиенти

В следващата таблица приходите от договори с клиенти се разбиват по основни географски пазари и видове основни продукти.

Разбивка на Приходи от договори с клиенти според основни продукти:

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Стартерни акумулаторни батерии	5,624	6,346
Тягови батерии	9,917	10,348
Елементи за тягови батерии	16,649	19,011
Полуфабрикати	62	48
Общо	32,252	35,753

Разбивка на Приходи от договори с клиенти според основни географски пазари:

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
България	9,276	9,130
ЕС	17,367	20,044
Други	5,609	6,579
Общо	32,252	35,753

В. Баланси по договори

Дружеството не отчита активи по договори с клиенти поради спецификата на своята дейност – всички продажби се фактурират при експедиция и няма нефактурирани доставки.

Пасивите по договори с клиенти са свързани основно с получено авансово възнаграждение от клиенти за бъдещи доставки, за които приходите се признават в момент от времето. Те ще бъдат признати за приход, когато се извършат доставките, което се очаква да настъпи през следващата година.

Не е представена информация за оставащите задължения за изпълнение към 31 декември 2019 г., които са имали първоначално очакван срок от една година или по-малко, така както е допустимо съгласно МСФО 15.

Г. Задължения за изпълнение и политики за признаване на приходи

Приходът се оценява на база на възнаграждението, определено в договора с клиента. Дружеството признава приход, когато прехвърля контрола върху стоката или услугата към клиента.

Информация за естеството и времето на удовлетворяване за задълженията за изпълнение в договорите с клиенти, включително съществените условия за плащане и свързаните политики за признаване на приходи.

Приходът от продажба на произведена продукцията се признава, когато стоките се експедират от склада на Дружеството – в определен момент от времето. Клиентите получават контрол върху продуктите, когато продуктите се експедират от складовете на Дружеството. Фактурите се генерират и приход се признава към този момент. Фактурите са обичайно платими в рамките на 30 до 90 дни. Не се предоставят отстъпки на база оборот, точки за лоялност. Връщане за продуктите е възможно само при рекламация за некачествено изпълнение.

Бележки към финансовия отчет

18. Други приходи от дейността

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Наеми	11	11
Платена храна от персонала	1	14
Зареждане на батерии и елементи	-	-
Спедиторски услуги	212	193
Други услуги	23	4
Приходи от продажба на материали и отпадъчни материали	558	579
Приходи от финансираня	201	143
Излишъци на активи	-	-
Екотакси	147	141
Описани задължения	12	13
Продажба на ДМА	-	7
Реинтегрирани провизии за гаранции	113	-
Други приходи	13	16
Общо други приходи	1,291	1,121

Приходите от продажба на материали са основно от продажба на кутии и капацы, съединители, електролит и др.

Приходите от правителствени финансираня по програми от ЕС включват признат текущ приход за 2019 г. общо за 201 хил. лв., в т.ч. приходи от финансираня, свързани с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на активи, признати в текущата печалба на систематична база за целия период на полезен живот на активите, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

19. Финансови приходи / разходи

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Приходи от лихви (без тези от свързани лица), в т.ч.:		
- по разплащателни и депозитни сметки	-	-
- по предоставени дългосрочни заеми	-	-
- по предоставени краткосрочни заеми	7	27
- по търговски вземания	-	-
- други лихви	-	6
Приходи от лихви от свързани лица	-	-
Приходи от операции с чуждестранна валута	-	-
Приходи от други финансови операции	7	3
Общо финансови приходи	14	36
Финансови разходи		
Други лихви	3	4
Разходи по операции с чуждестранна валута	7	5
Разходи по други финансови операции	39	56
Общо финансови разходи	49	65
Нетни финансови (разходи)/приходи	(35)	(29)

Бележки към финансовия отчет

20. Балансова стойност на продадени активи

Включва отчетната стойност на продадени материали, полуфабрикати и нетекущи активи, както и отчетната стойност на продадени отпадъчни материали от производството.

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Материали и полуфабрикати	406	359
Нетекущи активи	-	-
Общо	406	359

21. Разходи за материали

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Разходи за основни материали	22,425	24,619
- В т. ч. за оловни материали	18,378	20,448
- сепаратори	1,806	1,870
- кутии, капаци	663	695
- други основни материали	1,578	1,606
Спомагателни материали и резервни части	441	267
Ел. Енергия и природен газ	1,631	1,480
Други	762	771
Общо	25,259	27,137

22. Разходи за външни услуги

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Охрана	272	254
Застраховки	91	70
Данъци и такси	120	125
Консултантски, правни и др. услуги	60	12
Ремонти и поддръжка	28	25
Транспортни услуги	410	432
Реклама	73	73
Капитализирани разходи	-	26
Други	213	156
Общо	1,267	1,173

Разхода за независим финансов одит за 2019 год. е в размер на 10 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет

23. Разходи за наети лица

За отчетната година средно списъчния състав на заетите в дружеството намалява с 3 човека (0.9 %) спрямо предходната 2018 г.

Измененията на средната численост и структура на зетия персонал по категории служители за последните две години:

Категория	2019	2018
Ръководители и специалисти с ръководни функции	27	27
Специалисти и приложни специалисти	40	37
Помощен административен персонал	15	16
Професии заети с услуги на населението	2	2
Квалифицирани работници	59	62
Машинни оператори и монтажници	160	162
Професии неизискващи специална квалификация	18	18
Общо брой	321	324
<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Разходи за възнаграждения	4,715	4,512
Разходи за социални осигуровки	1,033	971
Общо разходи за персонала	5,748	5,483

24. Други разходи за дейността

В тази група разходи са отнесени суми за командировки в страната и чужбина, обучение на персонала, разходи по ЗБУТ, обслужване от Служба по трудова медицина, разходи за ваучери, разходи за провизии по гаранции и др.

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Брак активи	7	8
Глоби и неустойки	2	1
Командировки	7	11
Панаири и изложби	-	12
Представителни разходи	-	1
Разходи по ЗБУТ и СТМ	53	63
Ваучери за храна	224	233
Разходи за провизии за гаранции	70	310
Обезценка на материални запаси	44	-
Обезщетения за пенсиониране (бел.14)	38	15
Други	59	38
Всичко	504	692

25. Капитализирани разходи

Разходите за придобиване на нетекущи активи включват следните елементи по години:

<i>Хил. лв.</i>	2019	2018
Разходи за материали	38	18
Разходи за външни услуги	2	26
Разходи за спомагателна дейност	96	173
Всичко	136	217

Бележки към финансовия отчет

26. Данъци върху дохода

(а) Данъци признати в печалби и загуби

Хил. лв.	2019	2018
Текущ данък		
Текущ данък по данъчна декларация		
Текущ данък признат печалби или загуби		
Данък за текущата година	35	37
Общо текущ данък признат в печалби или загуби	35	37
Отсрочен данък		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	19	21
	19	21
Разходи за данъци	54	58

(б) Данъци признати в ДВД

За годината, завършваща на 31 декември

Хил. лв.	2019			2018		
	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци
Компоненти, които няма да бъдат впоследствие рекласифицирани в печалбата или загубата:						
Капиталови инвестиции по ССДВД – нетна промяна в СС	1,269	(127)	1,142	-	-	-
Актюерски печалби (загуби) от план с дефинирани приходи	(22)	-	(22)	(33)	-	(33)
	1,247	(127)	1,120	(33)	-	(33)

(в) Данъци признати директно в собствения капитал

Хил. лв.	2019			2018		
	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци	Преди данъци	Данъчен (разход) приход	След данъци
Прилагане на МСФО 9 – капиталови инструменти по ССДВД				3,815	(382)	3,433
Прилагане на МСФО 9 (ОКЗ)				(658)	66	(592)
				3,157	(316)	2,841

(г) Обяснение на ефективната данъчна ставка

Хил. лв.	2019	2019	2018	2018
Печалба преди данъци		501		551
Корпоративен данък, базиран на законовата данъчна ставка	10.00%	50	10.00%	55
Непризнати разходи за данъчни цели	0.58	4	0.54%	3

Бележки към финансовия отчет

Непризнати приходи за данъчни цели	-	-	-	-
	10.78%	54	10.53%	58

Съответните данъчни периоди на Дружеството могат да бъде обект на проверка от данъчните органи до изтичането на 5 години от края на годината, в която е подадена декларация или е следвало да бъде подадена декларация, като могат да бъдат наложени допълнителни данъчни задължения или глоби съобразно интерпретирането на данъчното законодателство. На ръководството на Дружеството не са известни обстоятелства, които биха могли да доведат до възникване на допълнителни съществени задължения в тази област.

(д) Отсрочени данъчни активи и пасиви

Движения на отсрочените данъци през годината:

Хил. лв.	Към 1 януари 2018	Признати в печалби и загуби	Признати в собствен капитал	Към 31 декември 2018	Признати в печалби и загуби	Признати в собствен капитал	Към 31 декември 2019
Вземания	-	(6)	(66)	(72)	(29)	-	(101)
Финансови активи по							
ССДВД	-	-	382	382	-	127	509
Отпуски	(8)	(3)	-	(11)	8	-	(3)
Обезценка на активи на	(3)	-	-	(3)	(4)	-	(7)
Провизии	(35)	(17)	-	(52)	12	-	(40)
Задължения при пенсиониране	(30)	(2)	-	(32)	(4)	-	(36)
Доходи на персонала	(1)	(4)	-	(5)	1	-	(4)
Финансиране	-	14	1	14	20	-	34
ДМА	(52)	39	-	(13)	15	-	2
Отсрочени данъчни пасиви (активи)	(129)	21	316	208	19	127	354

27. Доход на акция

Доходът на една акция е изчислен като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-временния фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба, подлежаща на разпределение между акционерите на Дружеството.

Основен доход на акция

Среднопретегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Средно претеглен брой акции	25,108,410	25,108,410

Бележки към финансовия отчет

Нетна печалба за годината (лева)	446,669	493,468
Основен доход на акция (лева)	0.018	0.020

28. Финансови инструменти

(а) Счетоводни класификации и справедливи стойности

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност. Другите задължения, които не са финансови пасиви (като пасиви по договори и задължения за възстановяване, признати съгласно МСФО 15) също не са включени в таблицата.

31 декември 2019

	Балансова стойност				Справедлива стойност
	ССДВД – капиталови инструменти	Ф-ви активи по амортиз. с-т	Други фин-ви пасиви	Общо	
<i>В хиляди лева</i>					
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност					
Капиталови ценни книжа	7,047	-	-	7,047	7,047
	7,047	-	-	7,047	7,047
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност					
Търговски и други вземания	-	2,899	-	2,899	-
Пари и парични еквиваленти	-	1,841	-	1,841	-
	-	4,740	-	4,740	-
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност					
Търговски задължения	-	-	(499)	(499)	-
Задължения към свързани лица	-	-	(33)	(33)	-
Неизплатени дивиденди	-	-	(87)	(87)	-
	-	-	(619)	(619)	-

31 декември 2018

Финансови активи, оценявани по справедлива стойност					
Капиталови ценни книжа	5,778	-	-	5,778	5,778
	5,778	-	-	5,778	5,778
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност					
Търговски и други вземания	-	4,571	-	4,571	-
Пари и парични еквиваленти	-	1,080	-	1,080	-
	-	5,651	-	5,651	-
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност					
Търговски задължения	-	-	(481)	(481)	-
Задължения към свързани лица	-	-	(44)	(44)	-
Неизплатени дивиденди	-	-	(95)	(95)	-
	-	-	(620)	(620)	-

(б) Оценяване на справедливи стойности

(i) Равнение на справедливите стойности от Ниво 3

	<u>Капиталови ценни книжа</u>
<i>В хиляди лева</i>	
Баланс на 1 януари 2019	5,778
Печалба включена в друг всеобхватен доход	
Нетно изменение в справедливата стойност (нереализирано)	1,269
Баланс на 31 декември 2019	<u>7,047</u>

Бележки към финансовия отчет

(ii) Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на инвестиции в капиталови ценни книжа към 31.12.2019 (Ниво 3), както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни.

Финансови инструменти оценени по справедлива стойност

Вид	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между значими ненаблюдаеми входящи данни и оценената справедлива стойност
Капиталови ценни книжа	<i>Техника на пазарното сравнение:</i> Моделът за оценяване се основава на чистата стойност на активите (Net asset value) на дружеството, в което е инвестирано според последен одитиран финансов отчет. Така получената стойност е коригирана за ефекта от не-продаваемостта на капиталовите ценни книжа (корекция за липса на контрол).	<ul style="list-style-type: none"> Стойност на нетни активи, коригирана с коефициент за липса на контрол (15%). 	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намалее) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> Стойност на нетни активи е по-висока (по-ниска)

(в) Управление на финансовите рискове

В хода на обичайната си дейност дружеството има експозиция към следните рискове от употребата на финансови инструменти:

- кредитен риск;
- ликвиден риск;
- пазарен риск.

Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е този, че едната страна по финансовия инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е такъв, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

Ръководството очаква, че съществуващите капиталови ресурси и източници на финансиране на дружеството ще бъдат достатъчни за развитието на дейността му.

От страна на ръководството на дружеството финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на произвежданата продукция, на предоставяните услуги, цената на привлечените ресурси и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

(i) Кредитен риск

Кредитният риск за дружеството се състои от вероятността от финансова загуба в ситуация, при която клиент или страна по финансов инструмент не успее да извърши своите договорни задължения. Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания. Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в търговски банки със стабилен кредитен рейтинг, което ограничава риска относно паричните средства и паричните еквиваленти.

Балансовата стойност на финансовите активи представлява максималната кредитна експозиция

Бележки към финансовия отчет

Вземания от клиенти

Дружеството има политика да продава с отсрочени плащания. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролира текущо и стриктно, съгласно установената политика на дружеството. Експозицията към кредитен риск е в резултат на индивидуалните характеристики на отделните клиенти. Въпреки това, ръководството отчита демографските данни на клиенти на Дружеството, включително риск от неизпълнение на индустрията и страната, в която клиентите оперират, тъй като тези фактори могат да окажат влияние върху кредитния риск. Дружеството поддържа обезпечение по отношение на търговските вземания към 31 декември 2019 г.: застраховки на кредитен риск на стойност 1,417 хил. евро (2018: 1,180 хил. евро), както и записи на заповед на обща стойност 1,890 хил. лева (2018: 1,950 хил. лева) за определени клиенти.

Към 31 декември 2019 г. концентрацията на кредитен риск и експозиции към клиенти, имащи над 10% относителен дял от приходите е: клиент 1 (България) 1,344 хил. лева; Клиент 2 (ЕС) 203 хил. лева.

Обобщение на експозицията към кредитен риск за търговски вземания е както следва.

Хил. лв.	2019		2018	
	Без кредитна обезценка	С кредитна обезценка	Без кредитна обезценка	С кредитна обезценка
Търговски вземания	1,262	1,446	2,723	915
Вземания по безвъзмездна помощ	-	-	1,453	-
Заеми	1,200	-	200	-
Обща брутна балансова стойност	2,462	1,446	4,376	915
Загуба от обезценка	-	(1,009)	-	(720)
Общо	2,462	437	4,376	195

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби до 90 дни. Ръководството преценява събираемостта на вземанията като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка и/или отписване.

Оценка на очакваните кредитни загуби за търговски вземания към 31 декември

Дружеството използва матрица за обезценка за измерване на ОКЗ на търговските вземания от клиенти, които включват голям брой малки вземания. Процентът на загубите се изчислява на база на исторически опит, базиран на вероятността вземането да напредне през последователни етапи от просрочие до отписване. Тези проценти се изчисляват отделно за експозициите на базата на следните общи характеристики на кредитния риск - географски регион, възраст на взаимоотношенията с клиентите и вид на закупения продукт.

Хил. лв.	2019			2018		
	Брутна стойност	Загуба от обезценка	Кредитна обезценка	Брутна стойност	Загуба от обезценка	Кредитна обезценка
Текущи (непросрочени)	1,209	-	Не	1,773	-	Не
Просрочени:						
от 1-30 дни			Не	485		Не
от 31-60 дни		-	Не	118	-	Не
от 61-90 дни	-	-	Не	-	-	Не
от 91 – 360 дни	53	-	Не	347	-	Не
над 360 дни	1,446	(1,009)	Да	915	(720)	Да
Общо	2,708	(1,009)		3,638	(720)	

Процентът на загубите се основава на реалния опит за кредитни загуби през последните пет години. Тези проценти се умножават по фактори, за да отразят разликите между икономическите условия през периода, през който са събрани историческите данни, текущите условия и гледната точка на

Бележки към финансовия отчет

Дружеството върху икономическите условия за очакваните срокове на живот на вземанията. Факторите се основават на действителните и прогнозните нива на икономически растеж.

Вземанията просрочени между 91 и 360 дни не се считат за кредитно обезценени, тъй като след анализ на индивидуална база не бяха установени възникнали събития, които да имат влияние върху очакваните бъдещи парични потоци от тези вземания.

Движението на обезценката на търговски вземания през годината е както следва.

<i>Хил. лв.</i>	Индивидуални обезценки	Колективни обезценки
Баланс към 1 януари 2018	658	-
Признати загуби от обезценка	62	-
Баланс към 1 януари 2019	720	-
Признати загуби от обезценка	289	-
Отписани	-	-
Баланс към 31 декември 2019	1,009	-

Вземанията във връзка с предоставени заеми

Към 31 декември 2019 г. дружеството е предоставило краткосрочни заеми (платими в едномесечен срок след поискване) на други търговски дружества с общ размер 1,200 хил. лв. (към 31 декември 2018 г. – 200 хил. лв.). Заемите са с фиксиран годишен лихвен процент в диапазона от 1.32 % и са платими с 2-месечно предизвестие, с краен срок на погасяване през 2022 г.

Пари и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти се държат в контрагенти и финансови институции, които са с висок кредитен рейтинг. Обезценката на парични средства и парични еквиваленти е оценена на база 12-месечна очаквана кредитна загуба и отразява краткосрочните падежи на експозициите. Дружеството счита, че парични средства и парични еквиваленти имат нисък кредитен риск въз основа на външни кредитни рейтинги на контрагентите.

(ii)Валутен риск

Систематичният валутен риск се определя от вероятността от предсрочно отпадане на валутния режим (борд) в страната, от което би последвало евентуално обезценяване на лева, спрямо чуждестранните валути. Съгласно действащото законодателство в страната, българският лев е фиксиран към еврото и риска от обезценяване на лева спрямо европейската валута е минимален, но съществува риск от неблагоприятни промени на курса на еврото спрямо други основни валути, като щатския долар, швейцарски франк, британски паунд и др.

Дружеството извършва по същество всичките си разплащания (покупки и продажби) в лева или евро. Поради това експозицията към риска от промяна на валутните курсове е минимизирана.

(iii)Лихвен риск

Лихвеният риск е свързан с вероятността от неблагоприятни промени на лихвените нива. При използване от дружеството на заеман капитал, увеличение на лихвените нива би довело до увеличаване цената на заемния финансов ресурс, което би довело до увеличаване на разходите и съответно понижаване на финансовия резултат на дружеството.

Към края на отчетния период Дружеството няма експозиции към финансови инструменти (активи и пасиви) с променливи лихвени нива. Поради това евентуална промяна в лихвените нива не би имала ефект върху финансовите резултати на Дружеството.

Бележки към финансовия отчет

(iv) Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът, че Групата ще има трудности при изпълнение на задълженията, свързани с финансовите пасиви, които се уреждат в пари или чрез друг финансов актив. Подходът на Групата за управление на ликвидността е да се осигури, доколкото е възможно, че тя винаги ще има достатъчно ликвидност, за да изпълни задълженията си, както при нормални, така и при стресови условия, както и без да понесе неприемливи загуби или да навреди на репутацията на Групата.

Експозиция към ликвиден риск

По-долу са договорните падежи на финансови пасиви, включително очаквани плащания на лихви, изключващи ефекта от договорености за нетиране:

Хил. лв	Договорни					
	Балансо- ва стойност	парични потоци	До 6 месеца	6-12 месеца	1-2 години	2-5 години
31 декември 2019						
Не-деривативни финансови задължения						
Задължения към свързани лица	33	(33)	(20)	-	(13)	-
Дивиденди	87	(87)	(87)	-	-	-
Търговски и други задължения	499	(499)	(499)	-	-	-
	619	(619)	(606)	-	(13)	-
31 декември 2018						
Задължения към свързани лица	44	(44)	(26)	-	(18)	-
Дивиденди	95	(95)	(95)	-	-	-
Търговски и други задължения	481	(481)	(481)	-	-	-
	620	(620)	(602)	-	(18)	-

Не се очаква, че паричните потоци, включени в таблицата, могат да възникнат значително по-рано или на значително различни суми.

(v) Друг риск от пазарни цени

Рискът от цената на капиталови инструменти възниква от капиталови ценни книжа класифицирани като ССДВД държани с цел дългосрочна инвестиция.

29. Сделки със свързани лица

Съветът на директорите е приел процедури за избягване и разкриване на конфликти на интереси. Те задължават членовете на СД да избягват и да не допускат реален или потенциален конфликт на интереси, а при необходимост незабавно да разкриват конфликти на интереси и да осигуряват на акционерите достъп до информация за сделки между тях и дружеството или свързани с него лица. За целта на изготвянето на настоящия финансов отчет, дружеството-майка, дружествата под общ контрол, служителите на ръководни постове (ключов управленчески персонал), както и близки членове на техните семейства, включително и дружества, контролирани от тях, се третираат като свързани лица.

Сделки с предприятия - свързани лица:

През 2019 год. Дружеството не е осъществявало сделки със свързани лица, освен начисляването на тантиеми и възнаграждения на ключов ръководен персонал.

Задължения към свързани лица

Задължения във връзка с начислени тантиеми на членовете на СД по решение на Общото събрание са както следва:

В хиляди лева	2019	2018
Текущи	20	26
Нетекущи	13	18
Общо	33	44

Бележки към финансовия отчет***Възнаграждения на ключов управленски персонал:***

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал са текущи и са в размер на 664 х.лв. (31.12.2018 г.: 713 х.лв.), в т.ч.:

- текущи възнаграждения – 616 х.лв. (31.12.2018 г.: 686 х.лв.);
- тантиеми – 48 х.лв. (31.12.2018 г.: 55 х.лв.).

Доходи след прекратяване на трудовото правоотношение, други дългосрочни доходи, доходи при напускане и плащания на базата на акции не са начислявани. Подробна информация относно възнагражденията на членовете на Съвета на директорите се съдържа в отделен Доклад за прилагане на Политиката за възнагражденията на членовете на Съвета на директорите.

30. Отчитане по сегменти

Дружеството има един единствен сегмент на отчитане. Информация относно приходи по продукти и услуги и географски области е оповестена в бележка 17. Приходи от продажби на клиенти на Дружеството, които имат относителен дял в продажбите, надхвърлящ 10 % от приходите от продажби за 2019 г. са както следва: клиент от България (11.9 %); клиент от ЕС (11.1 %); клиент от ЕС (10.3 %); клиент Извън ЕС (10.1 %).

31. Условни задължения и ангажименти***Поети ангажименти***

За периода от 2010 до 2018 год. дружеството е получило финансиране по няколко сключени договора за безвъзмездна финансова помощ по различни оперативни програмиосновно във връзка с придобиване на машини и оборудване.

Във връзка с тези договори, Дружеството е поело определени ангажименти за срок от 5 години след приключване на проектите, и съгласно договорите, проектите не трябва да претърпят значими изменения, засягащи същността им, условията за тяхното изпълнение или поражаващи неоправдани изгоди за Дружеството, както и изменения произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставеното финансиране може да подлежи на възстановяване.

Към датата на изготвяне на финансовия отчет всички изисквания по договорите са спазени.

32. Събития след отчетната дата

Въздействието на епидемията от корона вирус (Covid -19) в България, в Европа и в целия свят, което към настоящия момент може да се определи като основен риск за растежа на българската и световната икономика в глобален мащаб, както и неговите негативни последици за икономическата активност и търговията, вероятно ще наложи ревизиране на прогнозите на Дружеството за очаквано развитие през 2020 г. в началото на второто полугодие на годината. Към момента е твърде рано да се оцени надеждно степента на неговото конкретно количествено проявление в резултатите от дейността на Дружеството. Предвид сериозната търговска обвързаност на Дружеството с Италианския и другите европейски пазари, както и с пазара в Русия, можем да очакваме сериозен спад на продажбите на Дружеството през първата половина на 2020 г. За Елхим-Искра АД специфично е, че около 1/3 от приходите от продажби през 2019 г. се генерират от Италианския пазар, който може да се очаква да е силно засегнат. Превантивните мерки за неразпространение на вируса със затваряне на границите в редица европейски страни и блокиране на доставките също ограничават дейността и намаляват продажбите на Дружеството. Ако транспортните коридори в Европа останат блокирани за по-дълъг период, Дружеството би могло да изпита и затруднения с доставките на материали, като сепаратор, полипропилен, телкотен и др. Към момента ръководството смята, че тези потенциални негативни развития не представляват съществена несигурност за прилагане на принципа на действащо предприятие.